C/2025/6227

17.11.2025

KOMISJONI TEATIS,

milles käsitletakse läbipaistvuse suurendamist ja hea juhtimistava tõhustamist kalapüügivõimaluste jaotamisel liikmesriikides: määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta artiklite 16 ja 17 kohaldamise käsiraamat

(C/2025/6227)

1. SISSEJUHATUS

Kalapüügivõimalused annavad koguseliselt kindlaks määratud kalapüügiõiguse ([1]) ja on olulised sellise ühise loodusvara säästva majandamise tagamiseks, mis võib ülekasutamise korral ammenduda. Kui liikmesriigid jaotavad neile eraldatud kalapüügivõimalusi, peavad nad seda tegema kooskõlas kohustusega majandada ja säilitada ühiseid loodusvarasid. Samas tuleks kalavarusid majandada viisil, mis on kooskõlas majandusliku, sotsiaalse ja tööhõivealase kasu saavutamise eesmärkidega. Lisaks, nagu on rõhutatud Euroopa maailmamerepaktis, ([2]) aitavad maailmamere hea seisund ja taastavad tavad säilitada eelkõige rannikukogukondades elatusvahendeid ja tagada toiduga kindlustatuse ka tulevastele põlvkondadele.

Riiklike kalapüügivõimaluste objektiivne ja läbipaistev jaotamine tagab kalurite võrdse kohtlemise, suurendab sidusrühmade usaldust ning edendab ressursside säästvat kasutamist ja merekeskkonna kaitset, millest sõltuvad nii kalavarud kui ka kalandus tervikuna. Läbipaistev jaotamine võib ühtlasi aidata kaasa kalandusettevõtjate, kalalaevastike või laevastikusegmentide vaheliste konfliktide vältimisele. Kalapüügivõimaluste jaotamisega saab ka lahendada esilekerkivaid probleeme ja luua kalalaevadele stiimuleid selektiivsete püügivahendite kasutamiseks, soodustades ja premeerides seeläbi kestlikumat käitumist ja lahendusi.

Komisjoni 2023. aasta teatises ühise kalanduspoliitika määruse toimimise kohta ([3]) rõhutati ühise kalanduspoliitika juhtimise parandamise kontekstis, et hea juhtimistava eeldab ka suuremat läbipaistvust. Teatises rõhutati ühist kalanduspoliitikat käsitleva määruse (EL) nr 1380/2013 (edaspidi „ÜKP määrus“) ([4]) artiklis 17 sätestatud nõuet, et liikmesriigid peavad kalapüügivõimaluste jaotamisel kasutama läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume, sealhulgas keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume. 2023. aasta teatises kinnitati ka komisjoni võetud kohustust teha koostööd teadusasutuste ja liikmesriikidega, et täiendavalt hinnata nende kriteeriumide läbipaistvust ja nende vastavust ÜKP sätetele ning seda läbipaistvust ja vastavust tagada. Koostöö eesmärk oli soodustada selliste kriteeriumide kasutamist, mis võivad edendada säästvaid püügitavasid ning toetada väikesemahulise kalapüügi ja rannapüügiga tegelevaid kalureid, kes moodustavad peaaegu 75 % kõigist ELis registreeritud kalalaevadest ja ligikaudu poole kalandussektori tööhõivest.

Et seda kohustust täita, julgustab komisjon käesoleva teatisega liikmesriike võtma meetmeid, millega parandatakse head juhtimistava kalapüügivõimaluste jaotamisel neljal viisil: 1) läbipaistvuse suurendamine ja teabe tõhustamine; 2) õiglus; 3) esitatud teabe täpsuse tagamine ning 4) jaotamismeetodite sobivus.

([1]) Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (kontrollimäärus) artikli 4 punktis 32 esitatud määratlusele: *„kalapüügivõimalus“ – koguseliselt kindlaks määratud kalapüügiõigus, väljendatuna saagis ja/või püügikoormuses*. Kalapüügiõigus võib hõlmata ka tehnilisi ja geograafilisi piiranguid selle kohta, kuidas, millal ja kus võib püügitoiminguid teha.

([2]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa maailmamerepakt. COM (2025) 281 final. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52025DC0281. 4. jagu. Rannikukogukondade ja saarte kaitsmine ja võimestamine.

([3]) „Ühine kalanduspoliitika praegu ja tulevikus: kalanduse ja ookeanide pakt, mille abil liikuda kalavarude säästva, teaduspõhise, uuendusliku ja kaasava majandamise suunas“ COM/2023/103 final (mis on osa laiemast kalanduse ja ookeanide paketist). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ. ELT L 354, 28.12.2013, lk 22–61.

Samuti kutsutakse käesolevas teatises liikmesriike üles kaaluma süsteeme ja meetodeid, mida nad kõnealuste kalapüügivõimaluste jaotamisel praegu kasutavad, et edendada säästvaid püügitavasid ning toetada väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevaid kalureid.

Käesoleva teatise lisas (*liikmesriikide kalapüügivõimaluste jaotamise käsiraamat*) on esitatud komisjoni järeldused ühise kalanduspoliitika määruse artiklite 16 ja 17 kohaldamise kohta, võttes arvesse kohustusi ning liikmesriikidelt ja sidusrühmadelt saadud tagasisidet ([5]). Lisas on esitatud ka suunised nimetatud artiklite rakendamiseks, kui liikmesriigid jaotavad kalapüügivõimalusi nende lipu all sõitvatele laevadele.

2. SELGEM TEAVE JAOTAMISMEETODITE KOHTA: LÄBIPAISTVUSE SUURENDAMINE

ÜKP määruse artikli 16 lõike 6 kohaselt peavad liikmesriigid teavitama komisjoni meetoditest, mida nad kasutavad oma lipu all sõitvatele laevadele kalapüügivõimaluste jaotamiseks. See aruandluskohustus on oluline läbipaistvuse ([6]) tagamiseks ning vajalik selleks, et komisjon ja liikmesriigid saaksid jälgida suundumusi ja tulemuslikkust.

Praktikast nähtub siiski, et liikmesriigid on komisjoni teavitanud mitmel eri viisil, erineva sagedusega ja erinevaid üksikasju esitades. Seetõttu on raske saada selget ülevaadet sellest, kuidas teatavate kalavarude, laevastike ja piirkondade püügivõimalusi jaotatakse. Seepärast kutsutakse käesoleva teatise lisas liikmesriike üles lisama komisjonile artikli 16 lõike 6 kohaselt esitatavasse aruandesse teatav miinimumteave.

Lisaks on hea juhtimistava jaoks keskse tähtsusega suurem läbipaistvus sidusrühmade jaoks. Seepärast julgustatakse liikmesriike andma sidusrühmadele teavet kalapüügivõimaluste jaotamise meetodite, ühise kalanduspoliitika artiklis 17 sätestatud kriteeriumide, igale kriteeriumile omistatud tähtsuse ja selle tähtsuse põhjenduste kohta.

Liikmesriigid peavad tagama, et kasutatavad meetodid ja kriteeriumid vastavad ÜKP määruse nõuetele (peamiselt artikkel 17). Komisjon kutsub seega liikmesriike üles kontrollima, kas see nõuetele vastavus on esitatud teabes asjakohaselt kajastatud. i) Kas esitatud teave tõendab kriteeriumide läbipaistvust ja objektiivsust? ii) Kas keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide osakaal on selgelt sätestatud? iii) Kas see teave hõlmab kõiki jaotatud kalapüügivõimalusi?

3. KALAPÜÜGIVÕIMALUSTE JAOTAMINE SÄÄSTVATE PÜÜGITAVADE EDENDAMISEKS NING VÄIKESEMAHULISE JA RANNAPÜÜGIGA TEGELEVATE KALURITE TOETAMISEKS

Oluline on, et liikmesriigid kavandaksid jaotamissüsteemi ja viiksid selle kooskõlla ühise kalanduspoliitika eesmärkidega, tagades säästva kalapüügi ja säilitades piisava paindlikkuse, et võimaldada ELi kalandussektoril kohaneda esilekerkivate probleemidega.

Komisjoni kogutud ning kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) analüüsitud teabest nähtub, et teatatud jaotamismeetodites ning kriteeriumide, sealhulgas keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide kasutamises esineb märkimisväärseid erinevusi.

Komisjon tunnistab, et liikmesriikide ülesanne on otsustada, milliseid jaotamissüsteeme nad kasutavad, samuti on nende eesõigus määrata kindlaks nende valitud keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide vastavad osakaalud. Kuna antud sektor ja kalandus on liikmesriikides mitmekesine, on selge, et kõigile sobiv lähenemisviis ei annaks head tulemust.

Eelkõige ei ole liikmesriigid kohustatud jaotama kalapüügivõimalusi kõige säästvamate püügitavade tarbeks ega ka väikesemahulise kalapüügiga tegelevatele kaluritele.

([5]) Lisateavet tagasiside kohta leiate lisas osutatud dokumentidest, peamiselt kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) aruannetest 20-14, 22-14 ja 23-17.

([6]) Nagu on sedastatud 2023. aasta teatises „Ühine kalanduspoliitika praegu ja tulevikus“ (COM(2023) 103 final): „Hea juhtimistava eeldab ka suuremat läbipaistvust“. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0103.

Komisjon peab siiski hindama nende jaotamismeetodite kokkusobivust ühise kalanduspoliitika eesmärkidega.

Sellega seoses toob komisjon esile ühise kalanduspoliitika määruse põhjenduses 33 kajastatud artikli 17 ideed: *Liikmesriigid peaksid edendama vastutustundlikku kalapüüki, luues stiimuleid nendele käitajatele, kelle kalapüügiviis kahjustab kõige vähem keskkonda ja kes toovad ühiskonnale kõige rohkem kasu.*

Küsimustikele antud vastuste ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonide põhjal on komisjon täheldanud teatavat passiivsust seoses sellega, kuidas liikmesriigid kalapüügivõimalusi jaotavad, ning ka sellega, et mõned teatatud meetodid ei aita piisavalt kaasa ELi kalanduses esilekerkivate probleemide käsitlemisele.

See on eriti ilmne väikesemahulise rannapüügiga tegelevate kalurite puhul, keda üldiselt mõjutavad rohkem sellised probleemid ([7]) nagu energiakriis, kalavarude loomulik kõikumine (arvukus ja levik), konkurents merealade kasutamise pärast, kliimamuutused, merekeskkonna seisundi halvenemine, invasiivsed liigid või ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük.

Komisjon tunnistab väikesemahulise rannapüügi olulist rolli, sest sellega tegeleb peaaegu 70 % ELi laevadest. Eriti rõhutab ta nende tihedamat seotust kalanduskogukondade sotsiaalse ja majandusliku struktuuriga, nende tugevamat sidet kohaliku keskkonna ja ühiskonnaga ning nende olulist rolli Euroopa kultuuris ja pärandis. Selle rolli tunnustamist toetatakse järgmiselt: i) ÜKP määruses sätestatud eelisjuurdepääs lähtejoonest kuni 12 meremiili kaugusele ulatuvatele ELi vetele; ii) kuni 100 % rahaline toetus Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist (EMKVF) ([8]) ning iii) teatavad kontrollimääruse kohased erandid ([9]).

Kalapüügivõimaluste jaotamine liikmesriikide poolt artikli 17 alusel võiks paremini kajastada väikesemahulise rannapüügi olulist rolli, näiteks viies jaotamismeetodid kooskõlla riikliku EMKVFi programmi raames kindlaks tehtud erivajadustega väikekalurite toimetulekuvõime suurendamiseks.

4. MIDA SAAKSID LIIKMESRIIGID TEHA, ET PARANDADA HEAD JUHTIMISTAVA KALAPÜÜGIVÕIMALUSTE JAOTAMISEL

A. Läbipaistvusel ja teabevahetusel põhineva usalduse loomine

Jaotamismeetodid võivad olla keerulised, mistõttu on teatavad sidusrühmad väljendanud soovi kasutatavaid meetodeid ja nende aluseks olevaid kriteeriume paremini mõista. Lisaks õiguslikele nõuetele teavitada komisjoni sellest, kuidas jaotavad liikmesriigid kalapüügivõimalusi nende lipu all sõitvatele laevadele, kutsutakse neid üles tõhustama oma teabe- ja kommunikatsioonivahendeid, et **anda sidusrühmadele ennetavalt teavet** kalapüügivõimaluste (kvoodid ja püügikoormus) jaotamiseks kasutatud meetodite ja nende põhjenduste kohta.

Komisjon rõhutab, et artikkel 17 võiks olla vahend, mille abil reageerida kalanduses esilekerkivatele probleemidele. Neid probleeme oleks võimalik lahendada, edendades dialoogi ja kaasates kõiki sidusrühmi aktiivsemalt kalapüügivõimaluste jaotamisse liikmesriikides.

B. Õiglusel põhineva usalduse loomine

Komisjon julgustab **liikmesriike võtma täiendavaid meetmeid, et kasutada ära artikli 17 kogu potentsiaali säästvate kalapüügitavade edendamiseks ning väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevate kalurite toetamiseks**.

([7]) Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „The 2024 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet“ (STECF 24-03 ja 24-07), toimetajad PRELLEZO, R., SABATELLA, E.C., VIRTANEN, J., TARDY MARTORELL, M. ja GUILLEN, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/5037826, JRC139642. Peatükk 2.7. EU Small-Scale Coastal Fleet (SSCF). Lk 45–60. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC139642.

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond.

([9]) Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse liidu kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/2842.

Esiteks kutsub komisjon liikmesriike üles kaaluma artiklis 17 esitatud kriteeriumide näiteid ja seda, millist mõju avaldab kalapüügivõimaluste jaotamine: i) laevadele, millel on suurem keskkonnamõju kui muudel nende laevastike laevadel; ii) laevadele, mis ei ole ka varem nõudeid täitnud, või iii) laevadele, mis tõrjuvad kõrvale traditsioonilised tegevused või juurdunud kestlikud majandustegevused.

Teiseks julgustab komisjon liikmesriike rakendama väikesemahulise kalapüügiga tegelevaid kalureid toetavaid meetmeid ja kasutama kõiki artikliga 17 pakutud võimalusi, mis võiksid stimuleerida nende püügipiirkondade pikaajalist kestlikkust, eelkõige väiksema keskkonnamõjuga püügipiirkondade puhul.

C. **Esitatud teabe täpsusel põhineva usalduse loomine**

Liikmesriikide esitatava teabe liik, hulk ja üksikasjalikkus on väga erinev ([10]).

Seepärast kutsub komisjon liikmesriike üles teavitama komisjoni, nagu on sätestatud artikli 16 lõikes 6, ning sidusrühmi läbipaistvuse ja hea juhtimistava huvides **kõigi kalapüügivõimaluste puhul** kasutatavatest jaotamismeetoditest ja -kriteeriumidest. See hõlmab kvoote ja püügikoormust ELi vetes ning liikmesriikidele rahvusvahelistes vetes ja rahvusvaheliste kokkulepetega (nt piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, säästva kalapüügi partnerluslepingud või muud liiki kahe- või mitmepoolsed lepingud) eraldatud kalapüügivõimalusi.

Komisjon kutsub liikmesriike üles teatama, millist jaotamismeetodit nad kasutavad, võttes arvesse artiklis 17 osutatud kolme kriteeriumikategooriat, st **keskkonnaalaseid**, **sotsiaalseid** ja **majanduslikke kriteeriume**.

Läbipaistvus ja sidusrühmade teavitamine on hea juhtimistava põhikomponentidena olulised ka ülekantavate püügikontsessioonidega hõlmatud kalapüügivõimaluste puhul, kuigi need on välja jäetud artikli 16 lõike 6 kohasest komisjoni teavitamise kohustusest.

D. **Jaotamismeetodite sobivusel põhineva usalduse loomine**

Komisjon julgustab liikmesriike kasutama kalapüügivõimaluste jaotamise kriteeriume, nagu on sätestatud ÜKP määruse artiklis 17, et soodustada esilekerkivate probleemidega kohanemist. **Jaotamismeetodid ei tohiks õõnestada liikmesriikide suutlikkust ootamatutele probleemidele kiiresti reageerida**.

Komisjon kutsub liikmesriike üles töötama välja jaotamismeetodid, mis sisaldavad ka võimalust kasutamata kalapüügivõimalused õigeaegselt, läbipaistvalt ja aktiivselt ümber jaotada.

Ühtlasi julgustab komisjon liikmesriike tegema jaotamissüsteemide korrapäraseid ümberhindamisi, tagamaks, et **kasutatavad meetodid ja kriteeriumid on endiselt asjakohased ja vastavad** nende kalandussektori praegustele vajadustele.

5. **JÄRELDUS**

Komisjon on teinud koostööd liikmesriikide, STECFi ja sidusrühmadega, et saada selgem ülevaade kalapüügivõimaluste jaotamise meetoditest ([11]).

Seda protsessi silmas pidades kutsub komisjon liikmesriike üles võtma täiendavaid meetmeid, et kasutada ära artikli 17 kogu potentsiaali säästvate kalapüügitavade edendamiseks ning väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevate kalurite toetamiseks.

Komisjon julgustab liikmesriike kaaluma peamisi probleeme, millega nende väikesemahulise kalapüügiga tegelevad kalurid maadlevad, ning kasutama artiklit 17, et pakkuda toetust ja ruumi teatavatele kalalaevadele, mis väärivad juurdepääsu kalapüügivõimalustele, et säilitada nende panus säästvasse kalapüüki ja kalanduskogukondadesse.

([10]) Vt näiteks kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries (STECF 23–17)“, toimetajad Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([11]) Eespool viidatud viimane aruanne: Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries (STECF 23-17)“.

Selleks et suurendada usaldust jaotamispõhimõtete vastu, julgustab komisjon liikmesriike parandama sidusrühmadele kalapüügivõimaluste jaotamise kohta antavat teavet.

Järgmise sammuna kutsub komisjon liikmesriike üles kaaluma meetodeid ja kriteeriume, mida nad kasutavad kalapüügivõimaluste jaotamiseks, pidades silmas vajadust edendada säästvaid püügitavasid, toetada väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevaid kalureid ning parandada teabevahetust ja läbipaistvust. Komisjon on valmis liikmesriike selles küsimuses toetama.

LISA

Liikmesriikide kalapüügivõimaluste jaotamise käsiraamat (ÜKP määruse artikkel 17)

Käesolevas käsiraamatus antakse lisateavet, mis võib aidata liikmesriikidel rakendada ja kohaldada ÜKP määruse artiklit 17 (edaspidi „artikkel 17“).

ÜKP määruse artikkel 17

Liikmesriikide kasutatavad kriteeriumid kalapüügivõimaluste jaotamisel

Liikmesriigid kasutavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste, nagu osutatud artiklis 16, jaotamisel läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume, sealhulgas selliseid, mis on keskkonnaalast, sotsiaalset või majanduslikku laadi. Kasutatavad kriteeriumid võivad muu hulgas hõlmata kalapüügi mõju keskkonnale, nõuete senist täitmist, panust kohalikku majandusse ja varasemaid püügimahte. Liikmesriigid püüavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste raames pakkuda stiimuleid kalalaevadele, mis kasutavad selektiivseid püüniseid või keskkonda vähem mõjutavaid püügiviise, tarbides näiteks vähem energiat või kahjustades vähem looduslikke elupaiku.

LIIKMESRIIKIDE KASUTATAVAD JAOTAMISMEETODID JA -KRITEERIUMID, MILLEST ON TEAVITATUD

Alates ühise kalanduspoliitika 2013. aasta määruse vastuvõtmisest on komisjon teinud liikmesriikidega koostööd, et saada täielik ülevaade sellest, kuidas nad artiklit 17 kohaldavad ja rakendavad.

Komisjoni 2023. aasta teatises ühise kalanduspoliitika määruse toimimise kohta ([1]) teatas komisjon oma kavatsusest „algatada 2023. aastal liikmesriikide ja sidusrühmade arutelud kalapüügivõimaluste jaotamise käsiraamatu koostamiseks, et parandada läbipaistvust, edendada kogu ELis säästvaid kalapüügitavasid ning toetada väikesemahulise ja rannapüügiga tegelevaid kalureid“.

Euroopa maailmamerepaktis tunnistab komisjon, et väikesemahulise kalapüügi toetamine on prioriteet, ning kohustub koostama käesolevat käsiraamatut, et aidata suurendada läbipaistvust ja edendada säästvat kalapüüki. ([2])

Käesolev käsiraamat põhineb järgmistel dokumentidel ja protsessidel:

— Euroopa Parlamendi 7. juuni 2022. aasta resolutsioon ühise kalanduspoliitika määruse artikli 17 rakendamise kohta (2021/2168(INI)); ([3])

— neli küsimustikku, mille 22 rannikuliikmesriiki täitsid 2016., 2020., 2022. ja 2023. aastal;

([1]) „Ühine kalanduspoliitika praegu ja tulevikus: kalanduse ja ookeanide pakt, mille abil liikuda kalavarude säästva, teaduspõhise, uuendusliku ja kaasava majandamise suunas“ COM/2023/103 final (mis on osa laiemast kalanduse ja ookeanide paketist). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52023DC0103.

([2]) Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele – Euroopa maailmamerepakt. COM(2025)281 final. Punkt 3.1. lk 10. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=comnat:COM_2025_0281_FIN.

([3]) Raport ühise kalanduspoliitika määruse artikli 17 rakendamise kohta (2021/2168(INI)) https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2021/2168(INI).

— kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF) kolm aruannet (20-14, [4] 22-14, [5] 23-17 [6]) ning

— 2024. aasta veebruarist aprillini toimunud sihtotstarbeline konsulteerimine sidusrühmadega.

Eespool nimetatud dokumendid ja konsultatsioonid näitasid, et komisjon peaks andma suuniseid ÜKP määruse artikli 17 kohta ja selle kohta, kuidas teavitavad liikmesriigid komisjoni kasutatavatest jaotamismeetoditest, nagu on nõutud ÜKP määruse artikli 16 lõikes 6 (edaspidi „artikli 16 lõige 6).

Neljas küsimustikus, mille komisjon saatis 2016., 2020., 2022. ja 2023. aastal, paluti 22 rannikuliikmesriigil esitada teave meetodite kohta, mida nad kasutavad kalapüügivõimaluste jaotamiseks vastavalt artiklile 16 koostoimes artikliga 17. Neile küsimustikele saadud vastuseid hindas STECF. Teavet täiendati ühe sidusrühmadega 2024. aasta veebruarist aprillini peetud konsultatsiooniga [7].

Kuigi kõik 22 rannikuliikmesriiki vastasid küsimustikele, siis nende esitatud teabe liik, hulk ja üksikasjalikkus oli suuresti erinev. Üldiselt nähtus vastustest ja STECFi aruannetest, et liikmesriigid tõlgendavad artikli 17 nõudeid erinevalt.

STEFCi aruandest nähtub, et liikmesriikides ei ole selget suundumust kasutada geograafial, kalapüügivõimaluste liigil või laevastikusegmendil põhinevaid kriteeriume. STECF rõhutas ka liikmesriikide kalapüügivõimaluste jaotamise süsteemide mitmekesisust, märkides, et ükski liikmesriik ei kasuta teisega sama süsteemi. Näiteks kui mõned liikmesriigid kasutavad ainult ülekantavaid püügikontsessioone [8] (nt individuaalsed ülekantavad kvoodid), siis teised rakendavad ülekantavate püügikontsessioonidel ja kriteeriumidel põhineva jaotamisega segasüsteemi. Osa liikmesriike teatas, et nad kohaldavad ülekantavate püügikontsessioonide suhtes ka täiendavaid sortimiskriteeriume.

Teatavate liikmesriikide vastused ei sisaldanud piisavalt üksikasju jaotamismeetodite toimimise kohta. Näiteks ei selgunud esitatud teabest alati, kas samu kriteeriume ja jaotamismeetodeid kohaldati kõigi liikide suhtes, millele oli kehtestatud kvoot, või ainult esitatud näidete suhtes. Mõned liikmesriigid ei kirjeldanud ka seda, kuidas kaaluti keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume.

Ainult ligikaudu pooled liikmesriigid teatasid kalapüügivõimaluste jaotamisest täpsete kriteeriumide alusel. Küsimustike vastustest võis välja tuua järgmised tähelepanekud:

— kõige sagedamini kohaldatav kriteerium on varasemal püügil põhinev jaotamine;

— paljud jaotamismeetodid hõlmavad ühe või mitme laeva suurusega seotud kriteeriumi kasutamist kalapüügivõimaluste jaotamiseks suur- ja väikepüügilaevastike vahel;

[4] Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social dimension of the CFP (STECF 20-14)“, toimetajad Doering, R., Fitzpatrick, M. ja Guillen Garcia, J., EUR 28359 EN, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-27169-7, doi:10.2760/255978, JRC123058. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC123058.

[5] Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries – update of the national profiles (STECF 22-14)“, toimetajad Goti, L., Van Hoof, L., Virtanen, J. ja Guillen Garcia, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/31328, JRC133702. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133702.

[6] Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee (STECF), „Social Data in Fisheries (STECF 23-17)“, toimetajad Van Hoof, L., Goti, L., Tardy Martorell, M. ja Guillen, J., Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/982497, JRC136326. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

[7] Merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat saatis 2024. aasta veebruaris nõuandekomisjonidele, liikmesriikide ametiasutustele, sotsiaalpartneritele ja vabaühendustele kirja, paludes neil esitada oma seisukohad STECFi koostatud analüüsi kohta, mis käsitleb liikmesriikide vastust seoses kalapüügivõimaluste jaotamise meetodiga riiklikul tasandil. Konsultatsioonile saadi kokku 25 vastust.

[8] „Ülekantavad püügikontsessioonid“ on ÜKP määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 4 punktis 23 esitatud definitsiooni kohaselt „tühistatav kasutamisõigus teatavale osale kalapüügivõimalustest, mis on liikmesriigile eraldatud või nõukogu määruse (EÜ) nr 1967/2006 artikli 19 kohaselt liikmesriigi poolt kehtestatud majandamiskavadega ette nähtud ning mida õiguse omanik tohib edasi anda“.

— enamik teatatud meetoditest hõlmab kalapüügivõimaluste jaotamist kvootide alusel, kusjuures püügikoormusel põhinevate kalapüügivõimaluste jaotamise meetodite kohta on esitatud vähem üksikasju;

— teatavad liikmesriigid märkisid, et see, milliseid kriteeriume kasutatakse, sõltub laevastikusegmendist, püütavast liigist ja/või kasutatavatest püügimeetoditest (nt Horvaatia, Kreeka, Iirimaa ja Rootsi);

— keskkonnakriteeriume kasutatakse selleks, et soodustada püügitavasid ja kompenseerida vältimatut vastasmõju, näiteks vältimatut kaaspüüki mitme liigiga püügipiirkondades. Näiteks eraldatakse kvoote:

  — vastavalt konkreetsetele püügivahenditele (nt Taani, Prantsusmaa, Kreeka, Iirimaa, Malta ja Rootsi);

  — laevadele, mis kasutavad aktiivseid akustilisi seadmeid teatavate liikide, nt vaalaliste peletamiseks püügivahendite juurest (nt Bulgaaria);

  — vältimatu kaaspüügi jaoks (nt Horvaatia, Küpros, Taani, Kreeka, Malta ja Hispaania);

— sotsiaalseid kriteeriume kasutatakse kvootide eraldamiseks:

  — noorematele kaluritele (nt Bulgaaria, Taani ja Kreeka);

  — kalandussektori uustulnukatele (nt Saksamaa ja Malta);

  — ülalpeetavate ja/või puudega kaluritele (nt Kreeka);

— majanduslikke kriteeriume kasutatakse (nt Prantsusmaa, Saksamaa ja Iirimaa), eelkõige selleks, et käsitleda turutingimusi (nt nõudlus) ja kvootide kasutamist (nt Bulgaaria ja Rumeenia). Esitatud näited on järgmised:

  — kalanduse panus riiklikku/kohalikku majandusse (nt Portugal, Saksamaa ja Kreeka) ning

  — laevastikud, mis kasutavad teatavaid püügivahendeid, millega püütakse ainult teatavaid liike (nt Prantsusmaa, Portugal ja Hispaania).

Üksikasjalikum teave liikmesriikide esitatud meetodite ja kriteeriumide kohta on esitatud STECFi aruandes 23-17.

ARTIKLI 17 KOHALDAMISE JUHISED

Selles osas on kokku kogutud artikli 17 rakendamisega seotud peamised probleemid, millest sidusrühmad teatasid 2024. aasta veebruarist aprillini toimunud sihtotstarbelise konsultatsiooni käigus ning STECF oma analüüsis, mis käsitles 22 rannikuliikmesriigi vastuseid 2016., 2020., 2022. ja 2023. aasta küsimustike kohta.

Kalapüügivõimalused

STECFi aruandes 23-17 märgiti, et liikmesriikide valitud kalapüügivõimaluste määratlus langeb kokku kõige kitsama määratlusega, mis hõlmab üksnes lubatud kogupüüki ([9]). Tuleb aga märkida, et mõiste „kalapüügivõimalused“ hõlmab kontrollimääruse ([10]) artikli 4 punktis 32 sätestatud laiemat määratlust:

> *„kalapüügivõimalus“ – koguseliselt kindlaks määratud kalapüügiõigus, väljendatuna saagis ja/või püügikoormuses.*

([9]) STECFi 23-17 aruanne, punkt 4.1, lk 68. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([10]) Nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/2842.

Hea tava nr 1: läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume **kohaldatakse kõigi kalapüügivõimaluste suhtes**, olenemata sellest, kas need põhinevad kvoodil või püügikoormusel, nii ELi vetes kui ka väljaspool ELi asuvates vetes, ning sellest **teatatakse** komisjonile.

Läbipaistvad kriteeriumid

Läbipaistvate kriteeriumide nõue on seotud õiguskindluse põhimõttega, mis tähendab, et kui kriteerium on sätestatud õigusnormis (või avaldatud haldusdokumendis), tuleks seda pidada läbipaistvaks ([11]).

Mõned liikmesriigid leiavad, et nad täidavad läbipaistvate kriteeriumide kasutamise nõuet, tehes kogu asjaomase teabe üldsusele kättesaadavaks. Teistel liikmesriikidel on olemas infosüsteem, mis annab aru sidusrühmadele või on kättesaadav taotluse korral. STECFi analüüsist liikmesriikide vastuste kohta nähtuvad ka raskused läbipaistvuse hindamisel, mis on muu hulgas tingitud lähtestsenaariumi puudumisest ([12]).

On väidetud, et kuigi artiklis 17 nõutakse, et kasutatud kriteeriumid oleksid läbipaistvad, ei nõuta, et ametiasutused teeksid kõik jaotamise üksikasjad üldsusele teatavaks.

Kuid nagu on märgitud 2023. aasta teatises ühise kalanduspoliitika toimimise kohta, „hea juhtimistava eeldab ka suuremat läbipaistvust“ ja „sidusrühmadel peab olema selge teave selle kohta, kuidas liikmesriigid riigi tasandil kalapüügivõimalusi jaotavad ja laevastiku püügivõimsust haldavad“.

Hea tava nr 2: teave meetodite ja kriteeriumide kohta, mida kasutatakse kalapüügivõimaluste jaotamiseks liikmesriigi tasandil, **esitatakse ennetavalt kõigile sidusrühmadele**.

Objektiivsed kriteeriumid

Nõue kasutada objektiivseid kriteeriume on seotud suutlikkusega kontrollida ja mõõta kriteeriumide kehtestamiseks kasutatud andmeid ([13]).

Enamik teatatud kriteeriume (nt varasem püük, püügivahendi liik või laeva suurus) loetakse sellele nõudele vastavaks.

Kuidas jõuda ühise arusaamani mõistest „sealhulgas selliseid, mis on keskkonnaalast, sotsiaalset või majanduslikku laadi“

ÜKP määrusega ei kehtestata ühtlustatud keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume. Artikli 17 teise osasse on lisatud üksnes mittetäielik loetelu kriteeriumidest, mida võiks kasutada ([14]). Kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee on sellest probleemist teatanud, andes samas liikmesriikidele kaalutlusruumi jaotamismeetodite valimisel ja kavandamisel, et nad saaksid neid kohandada oma erivajadustele.

([11]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. juuli 2018, *Spika jt*, C-540/16, ECLI:EU:C:2018:565, punktid 29–31.

([12]) STECFi 23-17 aruanne, punkt 4.1, lk 67. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([13]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. juuli 2018, *Spika jt*, C-540/16, ECLI:EU:C:2018:565, punkt 30: „*See kriteerium on sõnaselgelt nimetatud määruse (EL) nr 1380/2013 artiklis 17, kus on loetletud kriteeriumid, mille hulgast liikmesriigid võivad neile eraldatud kalapüügivõimaluste jaotamisel valida. Lisaks sellele on see kriteerium sätestatud õigusnormiga, see tähendab kalandusseaduse artikliga 171, milles viidatakse asjaomaste ettevõtjate ajaloolisele püügiõigusele, mis põhineb pädeva asutuse kontrollitavatel objektiivsetel ja mõõdetavatel andmetel.*“

([14]) *Kasutatavad kriteeriumid võivad muu hulgas hõlmata kalapüügi mõju keskkonnale, nõuete senist täitmist, panust kohalikku majandusse ja varasemaid püügimahte.* (ÜKP määruse artikkel 17).

STECFi kogutud ja analüüsitud teabest nähtub, et liikmesriigid kasutavad kriteeriume, sealhulgas keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume, märkimisväärselt erinevalt. Kuigi teatatud jaotamismeetodid sisaldavad nende kolme valdkonna kriteeriume, ei ole alati selge, kas kriteeriume kohaldatakse kõigi kalavarude suhtes võrdselt. Samuti ei ole selge, milline on neist igaühe osakaal või kas iga teatatud jaotamismeetodi puhul on kombineeritud rohkem kui ühe liigi kriteeriumid. Lisaks võib ühe kriteeriumi lisada rohkem kui ühte kategooriasse ja nende kriteeriumide valimise põhjendus ei ole alati ilmne.

Mõned näited liikmesriikide kasutatud kriteeriumide kohta on esitatud allpool ülevaates nr 1.

Ülevaade nr 1. Mittetäielik loetelu kriteeriumidest, millest liikmesriigid on teatanud oma lipu all sõitvatele laevadele kalapüügivõimaluste jaotamisel.

a. Keskkonnaalased kriteeriumid:
   - i. selektiivsete püügivahendite kasutamine
   - ii. keskkonda vähem mõjutavate püügiviiside kasutamine
   - iii. vähendatud energiatarbimine
   - iv. väiksem kahju elupaikadele

b. Sotsiaalsed kriteeriumid:
   - i. laevapere liikmete arv
   - ii. uued laevaomanikud või noored kalurid
   - iii. töölepinguga laevapere ja noored kalurid
   - iv. väikesemahulise kalapüügiga tegelevad kalurid
   - v. ainult piirkondlikult kalastavad laevad
   - vi. laevapere koolitusse investeerivad laevad

c. Majanduslikud kriteeriumid:
   - i. elujõulisus või teostatavus
   - ii. panus kohalikku majandusse
   - iii. varasem püügimaht
   - iv. varasem nõuete täitmine

Teatavate kriteeriumide lisamine ühte või mitmesse kategooriasse on võimalik. See ei ole ammendav näidete loetelu ja seda ei saa pidada konkreetseks soovituseks, heaks tavaks või selliste kriteeriumide komisjonipoolseks kinnitamiseks, sest teatavatel juhtudel positiivseks peetav olukord võib muus kontekstis olla kahjulik. Nagu eespool mainitud, on liikmesriigid need, kes saavad valida artikli 17 nõuete täitmiseks kõige sobivama lähenemisviisi.

Artiklis 17 nõutakse, et liikmesriigid jaotaksid kalapüügivõimalused oma laevade vahel viisil, mis aitab kaasa pikaajalisele keskkonnaalasele, majanduslikule ja sotsiaalsele kestlikkusele.

Artikliga 17 antakse liikmesriikidele kriteeriumide kohaldamisel kaalutlusõigus: näiteks saavad nad valida igas kategoorias rohkem (või vähem) kriteeriume, nagu on kirjeldatud ülevaates nr 1.

Hea tava nr 3: komisjonile esitatud ja sidusrühmadele edastatud **teave kajastab kõiki kolme liiki kriteeriume**, millele on osutatud artiklis 17, st keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume.

MUUD KAALUTLUSED ARTIKLI 17 KOHALDAMISEKS

Selles osas loetletakse muud küsimused, mis kerkisid esile sidusrühmadega peetud sihtotstarbelise konsulteerimise käigus, liikmesriikide vastustest küsimustikele ja STECFi analüüsist.

Selguse ja juhiste andmiseks on käesolev osa üles ehitatud vastustena nendes eri suhtlusvormides väljendatud muredele.

Probleem: „Artikkel 17 viitab üksnes kvootide jaotamisele ELi vetes liikmesriikide poolt.“

Artiklites 16 ja 17 osutatakse kalapüügivõimalustele, mis, nagu eespool kirjeldatud, **hõlmavad nii kvoote kui ka püügikoormust**. **Samuti ei piirdu** artikkel üksnes **ELi vetes** liikmesriikidele eraldatud kalapüügivõimalustega, vaid seda kohaldatakse ka väljaspool ELi asuvate vete suhtes (rahvusvahelised ja kolmandate riikide veed).

Probleem: „Artiklit 17 kohaldatakse üksnes uute kalapüügivõimaluste jaotamise suhtes. Meie liikmesriigis kasutatavad jaotamissüsteemid loodi ammu enne artikli 17 lisamist ÜKP määrusesse ning need on keerukate ja pikkade arutelude ning eri laevastikusegmentidega saavutatud konsensuse tulemus. Nende muutmine oleks keeruline ja pikk protsess, mis mõjutab juba olemasolevaid ärimudeleid.“

Artiklis 17 sätestatud nõudeid kohaldatakse liikmesriikide kindlaks määratud jaotamismeetodite suhtes. Nendega ei nõua liikmesriikidelt meetodite muutmist, kui nad juba kasutavad läbipaistvaid ja objektiivseid kriteeriume, sealhulgas keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja majanduslikke kriteeriume.

Komisjon tunnustab mõne liikmesriigi teatatud jõupingutusi edendada dialoogi ja saavutada eri laevastikusegmentide vahel konsensus kalapüügivõimaluste jaotamisel. Komisjon on teadlik ka sellest, et stabiilsus ja õiguskindlus kalurite jaoks väga olulised. Kuid ELi kalandust mõjutavate probleemide lahendamiseks on vaja kohanemisvõimelisi süsteeme. Aastakümneid tagasi töötanud meetodid ei pruugi olla uute probleemide lahendamiseks enam kõige asjakohasemad.

Hea tava nr 4: meetodid ja kriteeriumid, mida liikmesriigid kasutavad kalapüügivõimaluste jaotamiseks, **vaadatakse korrapäraselt läbi, et tagada nende jätkuv asjakohasus**.

Probleem: „Artiklis 17 ei viidata ülekantavate püügikontsessioonide süsteemist sõltuvate kalapüügivõimaluste jaotamisele.“

Kohustus teavitada komisjoni kalapüügivõimaluste jaotamise meetoditest, mida liikmesriigid kasutavad püügivõimaluste jaotamiseks nende lipu all sõitvatele laevadele, nagu on sätestatud artikli 16 lõikes 6, ei hõlma kalapüügivõimalusi, mille suhtes kohaldatakse ülekantavate püügikontsessioonide süsteemi.

Samal ajal ei muuda see liikmesriikidele esitatavat nõuet jaotada kalapüügivõimalusi kooskõlas ühise kalanduspoliitika laiemate eesmärkidega.

Hea tava nr 5: kalapüügivõimaluste puhul, mille suhtes kohaldatakse ülekantavaid püügikontsessioone, kaalutakse ka läbipaistvuse ja teabevahetuse parandamist.

STECFi aruandes 23-17 ([15]) märgiti, et liikmesriigid, kellel on individuaalsed ülekantavad kvoodid, ei ole oma olemasolevat süsteemi oluliselt muutnud. STECF leidis, et ülekantavate püügikontsessioonide ja individuaalsete ülekantavate kvootide küsimust saab paremini lahendada, eraldades kalapüügivõimaluste esmase ja teisese jaotamise, ([16]) kus tavaliselt saab rohkem teavet anda esmasel jaotamisel.

([15]) STECFi 23-17 aruanne: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136326.

([16]) STECFi 23-17 aruandest: Esmane jaotamine: jaotamine liikmesriigilt tootjaorganisatsioonidele, ettevõtjatele või üksikisikutele. Teisene jaotamine: jaotamine kvoodiomanikult, nt tootjaorganisatsioonilt, oma liikmetele, sealhulgas kalapüügivõimaluste vahetamine.

Probleem: „Liikmesriikide kasutatavad praegused jaotamissüsteemid ei võimalda paindlikkust ega kiiret reageerimist olemasolevate kalapüügivõimaluste optimaalse kasutamise tagamiseks.“

On palju näiteid meetoditest, sh ülekantavate püügikontsessioonide ja individuaalsete ülekantavate kvootide süsteemid, mida liikmesriigid kasutavad kalapüügivõimaluste jaotamiseks laevastikusegmentide, piirkondade, tootjaorganisatsioonide, ettevõtjate või laevade vahel ning mis sarnanevad riigisisesel suhtelisel stabiilsusel põhineva jaotusega. Isegi kui vahetused on võimalikud, ei pruugita neid pakkuda ega aktsepteerida ettevõtjate vahelise konkurentsiga seotud turukaalutlustel.

Näiteks kui kvoote jaotatakse laevastikusegmentide kaupa ja teataval segmendil on eri kalavarude jaoks mitu kvooti, võidakse seal otsustada püüda neid varusid, mis on kasumlikumad, ja mitte püüda väiksema väärtusega varusid, kandmata seejuures kvoote üle teistele laevastikusegmentidele.

Liikmesriikide ametiasutused pruugi suuta kasutamata kvoote uuesti kasutusele võtta, kui jaotamissüsteemid ei ole varem selliseid olukordi arvesse võtnud (näiteks kvoodireservide kehtestamise kaudu). Sarnase näitena võivad ettevõtjad individuaalsete ülekantavate kvootide süsteemi raames otsustada jätta kvoodid kasutamata mitmel põhjusel ning mis tahes väline otsus mõjutaks otseselt ettevõtjat ja tooks tõenäoliselt kaasa riigisiseseid kohtuvaidlusi.

Kasutamata kalapüügivõimalused võivad õõnestada ELi positsiooni rahvusvahelistel läbirääkimistel ning tekitada ühise jagatud loodusvara ebaõiglasest jaotamisest sotsiaalse probleemi.

Hea tava nr 6: jaotamismeetodite puhul **võetakse arvesse võimalust jaotada kasutamata kalapüügivõimalused ümber** läbipaistval, õigeaegsel ja aktiivsel viisil.

Probleem: „Vastavalt artiklile 17 peaks komisjon tagama, et liikmesriigid eelistaksid teatavaid kriteeriume teistele.“

Liikmesriigid ei teatanud keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide olemasolust kõigi jaotamismeetodite puhul võrdselt, mis tähendab, et neist ühe eelistamine ei olnud alati ilmne.

Komisjon tunnistab, et liikmesriikide eesõigus on määrata kindlaks nende valitud keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide vastavad osakaalud.

Komisjon analüüsib, kas teatatud meetodid aitavad kaasa pikaajalisele keskkonnaalasele, majanduslikule ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele, nagu on sätestatud ÜKP määruses.

Hea tava nr 7: kalapüügivõimaluste jaotamine põhineb metoodikal, mis hõlmab keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike kriteeriumide **kombinatsiooni**.

Probleem: „Artiklis 17 nimetatakse kriteeriumidena kalapüügi mõju keskkonnale, nõuete senist täitmist, panust kohalikku majandusse ja varasemaid püügimahte. Seepärast tuleks neid kriteeriume jaotamissüsteemides asjakohaselt arvesse võtta.“

Artiklis 17 on sätestatud, et „kasutatavad kriteeriumid võivad muu hulgas hõlmata kalapüügi mõju keskkonnale, nõuete senist täitmist, panust kohalikku majandusse ja varasemaid püügimahte.“ Sõnastus „võivad muu hulgas hõlmata“ tähendab, et kõnealuseid kriteeriume tuleks käsitada näidisloeteluna, kuid see ei tähenda, et need peaksid alati kehtima.

Lisaks nõutakse artiklis 17, et liikmesriigid teeksid neile kättesaadavate kalapüügivõimaluste jaotamisel kõik endast oleneva, et stimuleerida selektiivsust ja vähendada keskkonnamõju ([17]).

([17]) Liikmesriigid püüavad neile eraldatud kalapüügivõimaluste raames pakkuda stiimuleid kalalaevadele, mis kasutavad selektiivseid püüniseid või keskkonda vähem mõjutavaid püügiviise, tarbides näiteks vähem energiat või kahjustades vähem looduslikke elupaiku.

Komisjon kutsub liikmesriike üles kaaluma artiklis 17 esitatud kriteeriumide näiteid ja seda, millist mõju avaldab kalapüügivõimaluste jaotamine: i) laevadele, millel on suurem keskkonnamõju kui muudel nende laevastike laevadel; ii) laevadele, mis ei ole ka varem nõudeid täitnud, või iii) laevadele, mis paigutavad ümber traditsioonilisi tegevusi või kehtestatud kestlikku majandustegevust.

Hea tava nr 8: kalapüügivõimaluste jaotamine **stimuleerib kestlikke püügitavasid** ja kiirendab **kohanemist ulatuslike probleemidega**.

KOMISJONI TEAVITAMINE JAOTAMISMEETODITEST

ÜKP määruse artikli 16 lõike 6 kohaselt peavad liikmesriigid teavitama komisjoni meetoditest, mida nad kasutavad oma lipu all sõitvatele laevadele kalapüügivõimaluste jaotamiseks.

Praktikast nähtub, et liikmesriigid on komisjoni teavitanud mitmel eri viisil, erineva sagedusega ja erinevaid üksikasju esitades. Seetõttu on vahel raske saada selget ülevaadet sellest, kuidas teatavate kalavarude, laevastike ja piirkondade kalapüügivõimalusi jaotatakse.

Olukorra parandamiseks kutsub komisjon liikmesriike üles esitama allpool, ülevaates nr 2 kirjeldatud teavet, kui nad teavitavad komisjoni kalapüügivõimaluste jaotamise meetoditest ja kriteeriumidest.

Ülevaade nr 2. Teave, mis tuleb lisada komisjoni teavitamisel kalapüügivõimaluste jaotamisel kasutatud meetoditest ja kriteeriumidest.

— Kalapüügivõimaluste vorm, olgu see kvantifitseeritud lubatud kogupüük (TAC), kvoodid ja püügikoormuse piirangud.

— Nende püügivõimaluste jaotamise kriteeriumid, sealhulgas vähemalt üks keskkonnaalane kriteerium, üks sotsiaalne kriteerium ja üks majanduslik kriteerium.

— Kuidas kaalutakse neid kriteeriume, sealhulgas artiklis 17 osutatud pakutavate stiimulite olemasolu, kui neid on.

— Läbipaistvuse tagamiseks kasutatavad vahendid, sealhulgas sidusrühmade kaasamine jaotamismeetodite kehtestamisse ja tulemuste edastamine laiemale üldsusele.